

Ni Elder D. Todd Christofferson
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Ang Panalangin sa Kasulatan

Ang sentrong katuyoan sa tanang kasulatan mao ang pagbusog sa atong mga kalag uban sa bugot nga pagtuo diha sa Dios nga Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo.

Niadtong Oktubre 6, sa tuig 1536, usa ka makaloolooy nga tawo gidala gikan sa prisohan sa Vilvorde Castle duol sa Brussels, Belgium. Hapit usa ka tuig og tunga, ang tawo nag-antus nga nag-inusara sa ngiub, umogon nga silda. Karon sa gawas sa paril sa palasyo, ang piniriso gihigot sa poste. Duna siyay panahon sa pag-ampo og kusog sa iyang katapusang pangaliya, “Ginoo! bukha ang mga mata sa hari sa England,” ug dayon gigapos siya. Dihadiha dayon, ang iyang lawas gisunog. Kinsa man kining tawhana, ug unsa man ang iyang sala nga ang politikanhon ug ang mga eklesyastikanhong katungod mipahamtang man kaniya og silot? Ang iyang ngalan si William Tyndale, ug ang iyang sala mao ang paghubad ug pagmantala sa Biblia ngadto sa Iningles.

Si Tyndale, natawo sa England atol sa panahon sa paglawig ni Columbus ngadto sa Amerika, mieskwela didto sa Oxford ug Cambridge ug dayon nahimong miyembro sa kaparian nga Katoliko. Larino kaayo siya sa walo ka mga pinulongan, lakip sa Greek, Hebrew, ug Latin. Si Tyndale usa ka matinuoron nga tinun-an sa Biblia, ug ang nagpatigbabaw nga kaignorante nga iyang naobserbahan sa mga kaparian

ug sa dili mga pari kabahin sa mga kasulatan mihasol pag-ayo kaniya. Diha sa nagkainit nga lantugi tali sa usa ka pari kinsa nakiglalis batok sa paghatag sa mga kasulatan sa yanong tawo, si Tyndale nanumpa, “Kon ang Dios molugway pa sa akong kinabuhi, og daghang katuigan akong ipaniguro nga ang batang lalaki nga nagdaro, makahibalo og mas daghan sa mga Kasulatan kay sa kanimo!”

Nangayo siya og pagtugot sa mga awtoridad sa simbahan sa paghubad sa Biblia ngadto sa Iningles aron ang tanan makabasa ug makagamit sa pulong sa Dios. Kadto wala itugot—ang nagpatigbabaw nga punto nga nagtugot sa

pagpagamit sa mga kasulatan ni bisan kinsa gawas sa mga kaparian naghulga sa awtoridad sa simbahan ug kadto sama ra sa pag-itsa sa “mga mutya ngadto sa mga baboy” (Mateo 7:6).

Bisan pa niana si Tyndale mihimo sa mahagitong buhat sa paghubad. Niadtong 1524 mibiyaye siya ngadto sa Germany, nga nagtakuban, diin siya nagpuyo sulod sa daghang panahon sa pagtago-tagoy, ubos sa makanunayong hulga nga dakpon. Uban sa tabang sa masaligong mga higala, si Tyndale nakahimo sa pagmantala sa Iningles nga mga hubad sa Bag-ong Tugon ug sa wala madugay sa Daang Tugon. Ang mga Biblia gipayuhot ngadto sa England, diin kini gikinahanglan kaayo ug gihatagan og dakong bili niadtong nakakuha og kopya niini. Kini gipakigbahin sa daghan apan sa sekreto lamang. Ang mga awtoridad misunog sa tanang mga kopya kutob sa ilang makit-an. Bisan pa niana, sulod sa tulo ka tuig sa sa pagkamatay ni Tyndale, ang Dios sa pagkatinuod miabli sa mga mata ni King Henry VIII, ug uban sa pagmantala sa unsay gitawag og “Talagsaong Biblia,” ang kasulatan nga Iningles anaa na sa publiko. Ang buhat ni Tyndale nahimo nga pundasyon sa hapit tanang miabut nga mga hubad sa Biblia nga Iningles, ilabi na gayud sa King James Version.¹

Si William Tyndale dili mao ang una, gani dili sab ang katapusan, niadtong mga tawo, tawo nga misakripisyo sa daghang mga nasud ug sa mga pinulongan, gani bisan sa kamatayon, aron pagdala sa pulong sa Dios gikan sa kanigtitig. Kita utangan kanilang tanan og dakong utang sa pagpasalamat. Gani kita tingali utangan og mas dako pa niadtong kinsa matinud-anong mitala ug mitipig sa pulong sulod sa tanang katuigan, kasagaran inubanan sa makugihong paningkamot ug sakripisyo—ni Moises, Isaias, Abraham, Juan, Pablo, Nephi, Mormon, Joseph Smith, ug daghan pang uban. Unsa man ang ilang nahibaloan kabahin sa kaimportante sa mga kasulatan nga kinahanglan usab natong mahibaloan? Unsa man ang nasabtan sa mga tawo sa ika-16 nga siglo sa England, kinsa mibayad og dagkong mga kantidad nga kwarta ug mihimo sa ilang mga kaugalingon sa hilabihan ka risgo aron lang makakuha og Biblia,

aron masabtan ang kinahanglan usab natong masabtan?

Dili dugay sa wala pa siya mamatay, si propeta Alma mitugyan sa sagra-dong mga rekord sa katawhan ngadto sa iyang anak nga si Helaman.

Mipahinumdom siya ni Helaman nga ang mga kasulatan “mipatubo sa mga panumduman niini nga mga katawhan, oo, ug mipatuo sa daghan sa sayop sa ilang mga paagi, ug midala kanila ngadto sa kasayuran sa ilang Dios ngadto sa kaluwasan sa ilang mga kalag” (Alma 37:8). Siya misugo ni Helaman sa pagtipig sa mga talaan aron pinaagi niini ang Dios mahimong “makapakita sa iyang gahum ngadto sa umaabut nga mga kaliwatan” (Alma 37:14).

Pinaagi sa mga kasulatan, ang Dios sa tinuoray “makapakita sa iyang gahum” aron sa pagluwas ug pagbayaw sa Iyang mga anak. Pinaagi sa Iyang pulong, sama sa giingon ni Alma, Siya mopatubo sa atong panumduman, mokorehir sa dili tinuod ug sa sayop, ug mogiya kanato ngadto sa paghinulsol ug sa pagmaya diha ni Jesukristo, nga atong Manunubos.

Ang mga Kasulatan Mopatubo sa Atong Panumduman

Ang mga kasulatan mopatubo sa atong panumduman pinaagi sa pagtabang kanato nga kanunayng mahinumdom sa Ginoo ug sa atong relasyon ngadto Kaniya ug sa Amahan. Kini nagpahinumdom kanato kon unsa ang atong nasayran didto sa atong kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta. Ug kini nagpatubo sa atong panumduman sa laing bahin pinaagi sa pagtudlo kanato kabahin sa kapanahunan, katawhan, ug mga panghitabo, nga kita mismo wala makasinati. Walay bisan usa kanato nga didto aron makakita sa Pulang Dagat nga natunga ug nanglabang uban ni Moises taliwala sa tubig nga paril tabok sa pikas daplin. Wala kita didto aron sa pagpaminaw sa Wali sa Bukid, sa pagkakita ni Lazarus nga gibanhaw gikan sa kamatayon, sa pagkakita sa mga pag-antus sa Manluluwas didto sa Getsemani ug didto sa krus, ug kita wala didto uban ni Maria nga nakadungog sa duha ka mga anghel nga nagpamatuod didto sa walay sulod nga lubnganan nga si Jesus nabanhaw

gikan sa kamatayon. Ikaw ug ako wala moduol nga tagsa-tagsa kuyog sa mga panon didto sa yuta sa Bountiful atol sa pagdapit sa nabanhaw nga Manluluwas sa paghikap sa mga agi sa lansang sa iyang mga kamot ug sa pagkaligo sa Iyang mga tiil pinaagi sa atong mga luha. Wala kita moluhod sa tupad ni Joseph Smith sa Sagradong Kakahoyan ug didto nagtan-aw sa Amahan ug sa Anak. Apan kita nasayud niining tanang mga butang ug mas daghan pa, dugang pa tungod kay kita adunay mga rekord sa kasulatan nga mopatubo sa atong panumduman, sa pagtudlo kanato unsa ang wala nato mahibalo. Ug samtang kining mga butanga motuhop sa atong mga hunahuna ug kasingkasing, ang atong hugot nga pagtuo sa Dios ug sa Iyang Hinigugmang Anak magsugod pagtubo.

Ang mga kasulatan usab nagpatubo sa atong panumduman pinaagi sa pagtabang kanato nga dili makalimot unsa ang nakat-unan nato ug sa nag-unang mga katigulangan. Kinsa kadtong wala motuo o mibaliwala sa narekord nga pulong sa Dios sa ngadto-ngadto mohunong sa pagtuo Kaniya ug makalimot sa katuyoan sa ilang pagpakabuhi. Kamoo makahinumdom unsa ka importante kadto alang sa mga katawhan ni Lehi ang pagkuha sa mga palid nga tumbaga sa dihang sila mibiya sa

Jerusalem. Kining mga kasulatan mahinumdanon sa ilang kahibalo sa Dios ug sa umaabut nga Pagtubos ni Kristo. Ang laing grupo nga “mibiya gikan sa Jerusalem” sa mubong panahon human sa paggikan ni Lehi walay mga kasulatan, ug sa dihang ang mga kaliwat ni Lehi nakakaplag kanila mga 300 o 400 ka gatus ka mga tuig ang milabay, nakarekord nga ang “ilang pinulongan nahimo nga nausab; ... ug sila mili-mud sa pagkatawo sa ilang Tiglalang” (Omni 1:15, 17).

Sa panahon ni Tyndale, ang kaigirante mahitungod sa mga kasulatan mikaylap tungod kay ang katawhan kulang sa magamit nga Biblia, ilabi na sa usa ka pinulongan nga unta ilang masabtan. Karon ang Biblia ug ang ubang kasulatan sayon rang makuha, bisan pa adunay nagkadugang nga kawalay alamag sa kasulatan tungod kay ang katawhan dili mobasa sa mga kasulatan. Agig sangputanan sila nakalimot sa mga butang nga nahibaloan sa ilang mga apohan.

Ang mga Kasulatan Mao ang mga Sumbanan sa Pag-ila sa Matuod ug sa Sayop

Ang Dios migamit og kasulatan sa pagbutyag sa sayop nga panghunahuna, sayop nga mga tradisyon, ug sala uban sa makalaglag nga mga epekto niini. Kini sama sa usa ka malumong

paghinulsol ug pagpasaylo pinaagi sa matubsanong grasya sa Anak sa Dios (tan-awa sa Alma 42).

Ang kasulatan nagtudlo kanato sa mga baruganan ug moral nga mga hiyas nga mahinungdanon nga magpabilin sa sibil nga katilingban, lakip ang integridad, responsibilidad, pagka-dili hakog, pagkamaunungon, ug gugma nga putli. Sa kasulatan, atong makitan ang tataw nga mga paghulagway sa mga panalangin nga moabut gikan sa pagtahud sa tinuod nga mga baruganan, ingon man sa mga trahedyang moabut kon ang mga indibidwal ug mga sibilisasyon mosalikway niini. Sa dapit nga ang mga kamatuoran sa kasulatan gibaliwala o gisalikway, ang mahinungdanong pundasyon sa moralidad sa katilingban nawataswatas ug duol na kaayo sa pagkadunot. Sa kadugayan, wala nay mahibilin aron magpadayon ang mga institusyon nga naglig-on sa katilingban.

Ang mga Kasulatan Modala Kanato ngadto ni Kristo, ang Atong Manunubos

Sa katapusan, ang sentrong katuyoan sa tanang kasulatan mao ang pagbusog sa atong mga kalag uban sa hugot nga pagtuo diha sa Dios nga Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo—hugot nga pagtuo nga Sila anaa; hugot nga pagtuo nga ang plano sa Amahan alang sa atong pagka-imortal ug kinabuhi nga dayon, hugot nga pagtuo sa Pag-ula ug Pagkabanhaw ni Jesukristo, nga mipalihok niining plano sa kalipay; hugot nga pagtuo sa paghimo sa ebanghelyo ni Jesukristo nga atong pamaagi sa kinabuhi; ug hugot nga pagtuo nga makaila “sa bugtong tinuod nga Dios, ug kang Jesukristo, nga [Iyang] pinadala” (Juan 17:3).

Ang pulong sa Dios, sa giingon ni Alma, sama sa liso nga gitonom sa atong mga kasingkasing nga mobunga og hugot nga pagtuo samtang kini magsugod sa pagtubo sulod kanato (tan-awa sa Alma 32:27–43; tan-awa usab sa Mga Taga-Roma 10:13–17). Ang hugot nga pagtuo dili moabut gikan sa pagtuon sa karaang mga teksto isip usa ka lunlon nga akademik nga pangingkamot. Dili kini moabut gikan sa arkiyolohiyang mga pagsusi ug mga

ginikanan kinsa mopalayo kanato gikan sa wala kinahanglanang pag-antus ug kasubo ug sa samang higayon motabang kanato sa pagkab-ot sa atong balaang potensyal. Sama pananglit, ang mga kasulatan mopahimakak sa karaang pilosopiya nga mibalik sa pagkainila sa atong panahon karon—ang pilosopiya ni Korihor nga walay piho nga moral nga mga sumbanan, nga ang “matag tawo mouswag sumala sa iyang kinaadman, ug nga ang matag tawo makadaug sumala sa iyang kusog; ug bisan unsa ang buhaton sa tawo dili kalapasan” ug “kon ang usa ka tawo mamatay, [mao] na kana ang katapusan niana” (Alma 30:17–18). Si Alma, kinsa nakig-atubang ni Korihor, wala mobiya sa iyang kaugalingong anak nga si Corianton nga anaa sa kalibug mahitungod sa katinuod ug sa kahulugan sa balaang pamalaod sa moralidad. Si Corianton sad-an sa sala nga pakig-hilawas, ug ang iyang amahan misulti kaniya uban sa gugma gani yano: “Wala ba ikaw masayud, akong anak, nga kini nga mga butang salawayon diha sa panan-aw sa Ginoo; oo, labing salawayon labaw sa tanan nga mga sala gawas sa pagpaagas sa dugo sa mga walay sala o sa paglimud sa Espiritu Santo?” (Alma 39:5).

Uban sa hingpit nga pagkasukwahi sa hunahuna sa mga katawhan nga gatusan ka tuig ang milabay, daghan karon ang molalis uban ni Alma kabahin sa kaseryuso sa imoralidad. Ang uban makiglalalis nga kining tanan mahimo ra o nga ang gugma sa Dios matuguton. Kon duna may Dios, sila moingon, Siya mopasaylo sa tanang mga sala ug mga kasaypanan tungod sa Iyang gugma alang kanato—wala na kinahanglanang paghinulsol. O sa hilabihan, ang yanong pagkumpisal paigo na. Sila naghunahuna sa usa ka Jesus kinsa buot nga ang katawhan molihok alang sa sosyal nga hustisya pero kinsa wala magmando alang sa ilang personal nga kinabuhi ug kinaiya.² Apan ang Dios sa gugma wala magpasagad kanato nga makat-on pinaagi sa subo nga kasinatian nga ang “pagkadautan dili mahitabo nga mahimo nga kalipay” (Alma 41:10; tan-awa usab sa Helaman 13:38). Ang Iyang mga sugo mao ang tingog sa katinuod ug atong panalipod batok sa tinuyoan nga kasakit. Ang mga kasulatan mao ang sumbanan alang sa pagsukod sa kaeksakto ug kamatuoran, ug tataw nga ang tinuod nga kalipay wala mag-agad sa paglimod sa hustisya sa Dios o mosulay sa pagpalikay sa mga sangputanan sa sala apan uban sa

pagdiskobre. Dili kini moabut gikan sa seyintipikong mga eksperimento. Gani dili kini moabut gikan sa pagsaksi og mga milagro. Kining mga butanga magsilbing isip pagmatuod sa hugot nga pagtuo, o usahay sa paghagit niini, apan kini dili makamugna og hugot nga pagtuo. Ang hugot nga pagtuo moabut pinaagi sa pagsaksi sa Balaang Espiritu sa atong mga kalag, Espiritu ngadto sa espiritu, samtang kita maminaw o magbasa sa pulong sa Dios. Ug ang hugot nga pagtuo mohingkod samtang magpadayon kita sa pagbusog sa pulong.

Ang mga asoy sa kasulatan mahitunod sa hugot nga pagtuo sa uban naghatag og kalig-on sa atong kaugalingon. Atong mahinumduman ang hugot nga pagtuo sa kapitan nga nakahimo ni Kristo sa pag-ayo sa iyang binatonan bisan wala siya makakita kaniya (tan-awa sa Mateo 8:5–13), ug ang pag-ayo sa anak nga babaye sa usa ka Hentil nga babaye tungod kay kadto nga mapainubsanong inahan midawat, sa gipamulong lang, gani, bisan sa mga mumho gikan sa lamesa sa Agalon (tan-awa sa Mateo 15:22–28; Marcos 7:25–30). Nakadungog kita sa pangaliyupo sa nag-antus nga si Job: “Ania karon iyang pagalaglagon ako, gani ako mosalig diha kaniya” (Job 13:15)—ug nagpahayag, “Nasayud ako nga ang akong manluluwas buhi man, ug sa kaulahian nga adlaw Siya motindog sa ibabaw sa yuta: ... [ug] sa wala ang akong unod makita ko ang Dios” (Job 19:25–26). Kita nakadungog ug nakaangkon og kaisug gikan sa determinasyon sa batang lalaki nga propeta, gikasilagan ug gitamay sa hilabihan sa daghan kaayong mga hamtong: “Ako nakakita og usa ka panan-awon; ako nasayud niini, ug ako nasayud nga ang Dios nasayud niini, ug ako dili makalimud niini, ni ako mangahas sa pagbuhat niini” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:25).

Tungod kay kini nagpasabut sa doktrina ni Kristo, ang mga kasulatan giubanan pinaagi sa Balaang Espiritu, kansang tahas mao ang paghatag og saksi sa Amahan ug sa Anak (tan-awa sa 3 Nephi 11:32). Busa, ang pagbasa sa mga kasulatan maoy usa ka paagi nga kita makadawat sa Espiritu Santo. Dayag lang, ang kasulatan gihatag

pinaagi sa Espiritu Santo gikan pa sa sinugdanan (tan-awa sa 2 Pedro 1:21; D&P 20:26–27; 68:4), ug ang samang Espiritu makapamatuod sa iyang kamatuoran kanimo ug kanako. Tun-i ang mga kasulatan sa mabinantayon nga paagi, nga may katuyoan. Hinuktuki ug pag-ampo niini. Ang mga kasulatan mga pagpadayag, ug kini modala og dugang pagpadayag.

Hunahunaa ang gidaghanon sa atong panalangin sa pagkaangkon sa Balaang Biblia ug sa mga 900 ka dugang nga mga pahina sa kasulatan, lakip na ang Basahon ni Mormon, ang Doktrina ug mga Pakigsaad, ug ang Perlas nga Labing Bililhon. Dayon hunahunaa, nga dugang, sa mga pulong sa mga propeta nga gipamulong ingon nga sila nadasig pinaagi sa Espiritu Santo sa mga higayon nga sama niini, diin gitawag kini sa Ginoo og kasulatan (tan-awa sa D&P 68:2–4), moabut ngari kanato hapit kanunay pinaagi sa telebisyon, radyo, Internet, satellite, CD, DVD, ug sa inimprinta. Sa akong pangagpas wala gayud sukad sa kasaysayan nga ang mga tawo napanalanginan sa ingon ka buhong sa mga kasulatan. Ug dili lamang kana, apan ang matag lalaki, babaye, ug bata mahimong makaangkon ug magtuon sa iyang personal nga kopya niining sagrado nga mga teksto, labaw sa tanan diha sa iyang kaugalingong pinulongan. Hilabihan ka

nindot niining butanga kon nahitabo sa mga tawo sa panahon ni William Tyndale ug sa mga Santos sa unang mga dispensasyon! Sa tinud-anay uban niini nga panalangin ang Ginoo nagsulati kanato nga ang atong panginahanglan alang sa makanunayon nga kapilian sa mga kasulatan mas labaw ka dakokay sa bisan kanus-a sa miaging panahon. Unta kita padayon nga magbusog sa mga pulong ni Kristo nga mosulti kanato sa tanang butang nga kinahanglan natong buhaton (tan-awa 2 Nephi 32:3). Nakatuon ako sa mga kasulatan, nakapamalandong ako sa mga kasulatan, ug karon panahon sa Pasko sa Pagkabanhaw, ako mohatag sa akong pagpamatuod sa Amahan ug sa Anak, ingon nga Sila gipadayag diha sa balaang mga kasulatan, sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Ang mosunod nga mga tinubdan gikuhaan sa impormasyon kabahin ni William Tyndale: David Daniell, *The Bible in English* (2003), 140–57; Lenet Hadley Read, *How We Got the Bible* (1985), 67–74; S. Michael Wilcox, *Fire in the Bones: William Tyndale—Martyr, Father of the English Bible*, (2004); John Foxe, *The New Foxe's Book of Martyrs* (1997), 121–33; “William Tyndale,” http://en.wikipedia.org/wiki/William_Tyndale; accessed Pebrero 28, 2010.
2. Tan-awa sa interbyu ni Richard Neitzel Holzapfel, diha sa Michael De Groot, “Questioning the Alternative Jesus,” *Deseret News*, Nob. 26, 2009, M5.

